

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr. 3 (488)

1998 spalio / Oktober 1998

45 LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖI PASIBAIGUS

1998 m. rugpjūčio 9-16 d. į Hüttenfeldą susirinko 45 Europos lietuviškųjų studijų savaitės dalyviai. Lietuviškųjų studijų savaitės - tai ilgiausias gyvavimo tradicijas išlaikęs kasmetinis lietuvių išeivių renginys, įgalinęs atsідūrus toli nuo Tėvynės palaikyti ir puoselėti lietuviškumą, kalbą ir papročius. Šiometinė Lietuviškųjų studijų savaitė turėjo teminį apibrėžtumą "Tautinio identiteto raida Lietuvoje ir išeivijoje."

Tautinis identitetas - tai tautinė savimonė, tautą vienijančių vertybių, kaip kalbos, kultūrinių tradicijų, tautinės vienybės bendra savivoka. Tautinio identiteto problema iškilė XIX amžiuje, vykstant tautų modernėjimo procesui. Lietuvių tautos istorijoje tautinės savimonės pajautimas buvo vienas iš reikšmingiausių veiksnių XIX a. pabaigoje besivystant lietuviškajam nacionalizmui ir gimstant nepriklausomos valstybės atkūrimo idėjai. Lietuviškojo identiteto išsaugojimas buvo ypač svarbus sovietinės Lietuvos laikotarpiu; jis buvo svarbus ir lietuviams, atsідūrusiems egzilyje. Tautinis identitetas tampa svarbiu tautinės valstybės išlikimo požymiu ir XX a. pabaigos Europoje be sienų, kurioje tautiškumas turi tarptautinio kosmopolitizmo idėjomis persunktoje terpėje. Todėl savaitės metu nagrinėtas platus, beveik dviejų šimtmečių laikotarpis, sudaręs įvairialypį teminį kontekstą ir našias diskusijas.

Į 45 Lietuviškųjų studijų savaitę buvo pakviesti 9 pranešėjai, kurių 7 atvyko iš Lietuvos, kiti 2 - mokslininkai iš Vokietijos. 5 dalyvavusieji prelegentai buvo istorikai, todėl susidarė studijų savaitės dalyvims, atvykusiems iš Vokietijos, JAV, Havajų ir kt., galimybė iš arčiau susipažinti su Lietuvos tyrinėtojų darbais. Stiprėjančią savastį tarp Lietuvos ir užsienyje gyvenančių lietuvių įprasmino ir studijų savaitės moderatoriai, Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Egidijus Aleksandravičius ir Artūras Hermanas iš Heidelbergo universiteto.

Savaitės paskaitų ciklą pradėjo Klaipėdos universiteto istorijos katedros docentas dr. Alvydas Nikžentaitis. 1992 m. prie Klaipėdos universiteto jo iniciatyva buvo įkurtas Vakarų Lietuvos ir Prūsijos istorijos centras, kurio tyrinėjimai nesiriboja vien vakariniu Lietuvos regionu, kaip Žemaitija, Klaipėdos kraštu, Mažąja Lietuva, bet aprėpia ir platesnės, viso Baltijos regiono istoriją. A. Nikžentaitis savo pranešime "Senosios vakarų Lietuvos žemės šiuolaikinio regionalizmo kontekste" pažvelgė į regionalizmo problemą Lietuvoje per vakarinių Lietuvos žemių (Žemaitijos) regionalizmo prizmę. Pradžioje jis aptarė aspektus, susijusius su žemaitiškuoju regionalizmu praeityje. Žemaitijos autonomiškumą pranešėjas grindė jau nuo XIII a. susiformavusia skirtinga nei Rytų Lietuvoje socialine sąranga, aiškiais savivaldos mechanizmais, XIX a. išaugusia žemaičių tarmės, kaip vienu iš žemaitiškosios saviindifikacijos požymių, reikšme. Nurodė, kad Žemaitijos, kaip istorinio Lietuvos regiono raida buvo sustabdyta tarpukario metais, A. Nikžentaitis išskyrė du dabartinius regionalizmo pavidalus. Vienas jų, žemaitiškoji regioninė savimonė,

besiremianti vien tarpe ir bendra kultūrine tradicija, autoriaus nuomone, šiandien tampa per mažas aktinas suvokti save žemaičių bendruomenės dalimi. Antrąja regionalizmo forma pranešėjas įvardijo Klaipėdos miestą ir aplink jį besivystantį regioną, kuriame kultūrinių tradicijų kūrimas siejamas su bendraisiais ūkiniais interesais.

Klaipėdos universiteto Vakarų Lietuvos ir Prūsijos istorijos centro ir VDU istorijos doktorantė Silva Pocyte susirinkusiems pristatė Mažosios Lietuvos lietuvių identiteto problemą XIX a. pabaigoje - XX a. pr. Svarbiausias pranešimo tikslas buvo atskleisti savitą multikultūriniame paribio regione susiformavusią mažlietuvių savimonę, besiskiriančią ir nuo vokiečių ir nuo Didžiojoje Lietuvoje gyvenusių lietuvių. Pagrindiniais požymiais, nulėmusiais mažlietuvių identitetą, yra laikomi gimtoji lietuvių kalba, protestantiškoji religija ir gyvenimas "savoje" vokiškoje valstybėje. Po 1871 m. susikūrus Vokietijos Reichui pradėta vykdyti germanizacinę politiką tautinių mažumų atžvilgiu. Mažlietuviui, kodvokiui už lietuvių kalbos teises, kėlė tik kultūrinius, bet ne politinius reikalavimus. Tai įrodė jų lojalumą vokiškosios valstybės atžvilgiu. Mažlietuvių santūrumą didlietuvių atžvilgiu apsprendė skirtinga socialinė, kultūrinė, ekonominė ir politinė raida, kuri nevedė prie didlietuvių ir mažlietuvių integracijos tiek XIX a. pabaigoje, kuriantis moderniai lietuvių tautai, tiek XX a., Klaipėdos krašto autonomijos metais.

Apie ne vien Mažosios Lietuvos, bet ir visos Lietuvos lietuvių liuteronų tautinio identiteto procesą pranešimą skaitė "Annaberger Annalen" leidėjas Artūras Hermanas, dirbantis Heidelbergo universiteto teologijos fakultete. Šią problemą jis nagrinėjo išskeldamas 4 svarbiausias problemas: mažlietuvių siekį Vokietijos imperijos metais išsaugoti mokyklose gimtąją kalbą; surinkimininkų judėjimą; bandymą liutervinti liuteronų bažnyčias Lietuvos Respublikos laikais nuo 1923 m.; lietuvių liuteronų veiklą Lietuvoje po 1945 m. Pirmieji du klausimai aktualizuoja istorijos iki Pirmojo pasaulinio karo kontekste, kuriame ryškėja aiški surinkiminio judėjimo įtaka išsaugant lietuvių kalbą, tačiau iš kitos pusės surinkimininkai pasisakė

prieš tautinį judėjimą, išvelgdami jo politinį didlietuvišką atspalvį. Kalbant apie autonominio Klaipėdos krašto integravimo į Lietuvos Respublikos metais iškilusią Bažnyčios liutervinimo problemą, kaip ir apie liuteronų bažnyčios padėtį po Antrojo pasaulinio karo, autoriaus nuomone, svarbu yra atsižvelgti į liuteronų tautinio identiteto sudėtingumą besikeičiančių istorinių, politinių aplinkybių visumoje.

Modernios lietuvių tautos kūrimosi problemas pranešime "Naujųjų laikų lietuvių tautos tapimas" nagrinėjo VDU Istorijos katedros vedėjas dr. Antanas Kulakauskas. Jis kartu su prof. E. Aleksandravičiumi 1996 m. išleido studiją apie XIX a. Lietuvos istoriją "Carų valdžioje: Lietuva XIX a.". Puikiai jausdamas XIX a. Lietuvos istorinę dvasią, prelegentas Studijų savaitės dalyviams tiksliai apibūdino 'tautos' definiciją, pateikė plačią istoriografinę apžvalgą nagrinėjamu klausimu. A. Kulakauskas išskyrė XIX a. 3 dešimtmečio žemaičių kultūrinio sąjūdžio svarbą, kaip modernios lietuvių tautos užuomazgą. Jis, remdamasis to meto tekstais, atskleidė lietuvių tautos tapimo problemišumą besiformuojančio lenkiškojo nacionalizmo kontekste. Pranešėjas pateikė du pagrindinius aspektus, lėmusius naujųjų laikų lietuvių tautos susidarymą: tai 1861 m. baudžios panaikinimą, kada piliečiais tapę valstiečiai įsijungė į tautos modernėjimo procesą. Antruoju aspektu istorikas įvardijo po 1863/64 m. prasidėjusią prievartinę rusifikaciją, kuri pagreitino lietuvių kaip kultūrinės ir etninės bendrijos konsolidaciją ir lietuviškąją identifikaciją.

Į XIX-XX a. sandūros Lietuvos kaimą nukėlė ir profesoriaus iš Bielefeldo Manfredo Kleino padarytas pranešimas "Seni žmonės Lietuvos kaimuose šio šimtmečio pradžioje". Šio austrų kilmės profesoriaus dalyvavimas LSS tapo išskirtiniu reiškiniumi savaitės programoje. M. Kleinas beveik prieš 20 metų pirmą kartą apsilankė Lietuvoje ir susipažino su ja. Ši pažintis su lietuviiais ir lietuvių kalba praplėtė jo, kaip komunikacijos, retorikos ir teatro mokslų srities specialisto tyrinėjimų lauką, į kurį buvo įtraukta ir liutuanistinė tematika, susijusi tiek su Didžiosios, tiek su Mažosios Lietuvos istorija. Puikiai valdydamas lietuvių kalbą, profesorius

savo tyrinėjimuose pateikia subtilius, kai kada pačių lietuvių ir neužčiuopiamus, kultūros istorijos pastebėjimus.

Šio pranešimo svarbiausias požūris buvo skirtas vaikų ir tėvų santykių nagrinėjimui, daugiausia remiantis tėvams suteikiamos išimtinės teisės pavyzdžiais. Iš vienos pusės, prelegentas atskleidė XIX a. pabaigoje kaimo visuomenėje vykusį modernėjimo procesą, kada tėvų reikalaujamos išimtinės sutartys buvo teisiškai įforminamos. Iš kitos pusės, jis parodė, jog tarpusavio santykiai daugiausia rėmėsi ne moraliniais kriterijais, bet ekonominiu pagrindu ir kaip diskusijų metu pastebėjo E. Aleksandravičius, prelegento pateiktas kaimo žmonių bendravimo paveikslas laužo kai kuriuos XIX a. romantinės istorijos sukurtus stereotipus.

E. Aleksandravičius pradėdamas savo pranešimą "Lietuvos istoriografija egzilyje: identifikacijos pokyčiai", apibūdino dar beveik nenagrinėtos problemos svarbą lietuviškai istoriografijai. Nors dainuojančios revoliucijos metais išvijojus kūrybinio palikimo atradimui buvo skirta daug pinigų ir energijos, tačiau skirtingai nei literatūros moksle, beveik neskirta dėmesio istorinės minties istorijai. Pranešėjo nuomone, išvijojus istorikų veikalai yra geras šaltinis, padedantis suvokti istorinio identiteto pokyčius, pasikeitus gyvenimo ir darbo sąlygoms. E. Aleksandravičius, remdamasis daugiausia epistoliarinio palikimu, atskleidė gana skausmingą kartų pasikeitimo egzilio sąlygomis charakterį. Jis pabrėžė, kad vyresnės kartos išviavams "practicus tyrimas, istorinė fikcija tapo iškilium istoriko pareigos savo tėvynei dokumentu ir asmeniniu kompensacijos aparatu". M. Biržiška, DP sąlygomis parašęs "Lietuvių tautos kelią į naująjį gyvenimą", geriausiai atspindėjo identifikacijos, istorinio pašaukimo realizavimą.

Kalbėdamas apie idėjinį istorikų susigrupavimą, autorius pastebėjo, jog jis egzilyje pratęsė nepriklausomybės metų "realistų" ir "romantikų" tradicijas. Pirmieji, spietęsi apie atkurta Lietuvos Katalikų Mokslių Akademią, medžiagą Lietuvos istorijai rinko bibliotekose ir archyvuose, antrieji, įkūrę JAV Lietuvių Istorikų Draugiją ir Lituanistikos institutą, labiau dirbo istorijos populiarizacijos srityje, Pa-

teiktos temos istoriografinis naujumas suteikė akstiną tolimesniems tyrinėjimams, iš dalies besiremiantiems sakininės istorijos metodu, įgalinančiam fiksuoti dar gyvenančių tu laikmečio amžininkų prisiminimus.

E. Aleksandravičiaus temą papildė VDU istorijos doktoranto, Išeivijos studijų centro darbuotojo Lino Salduko pranešimas lietuvių istoriografijoje taip pat beveik netyrinėtu klausimu apie DP kultūrinį gyvenimą. DP stovyklose pagrindine lietuviškos raškos, lietuvišbės išsaugojimo galimybe tapo kultūrinis-švietimo darbas. Emigracijoje atkurta lietuviška švietimo sistema daugeliui pasitraukusių inteligentų buvo vienintelis tautinės saviraiškos būdas. Reikšmingiausių lietuvių ir kitų pabėgėlių iš Pabaltijio valstybių kultūriniu įvykiu, autoriaus nuomone, reikia laikyti 1946 - 1949 m. Pinnerberge veikusį Pabaltijio universitetą, kuris sutraukė emigravusio mokslinio elito jėgas, dirbusio čia tik iš idėjos. Aprašomuoju laikotarpiu abejonių dėl tautinio identiteto nekilo, nes Lietuvos Respublikoje susiklostęs lietuviškumas, daugumos pabėgusiųjų buvo laikomas kaip nekintama vertybė, negalinti nunykti ar keistis kito tautinio identiteto link.

XX amžiaus. pabaigoje europinės integracijos laikmečiu lietuviškajam tautiniam identitetui iškilančias problemas nagrinėjo du prelegentai: filosofas, Lietuvos Seimo pirm. pavaduotojas Romualdas Ozolas ir politologas Egidijus Vareikis. R. Ozolo pranešimas "Tautų identiteto problemos žlugus komunizmui" susilaukė dėmesaus klausytojų dėmesio, nes į vyraujančią savaitės istorinį požūirį jis įsiterpė su filosofiniais-sociokultūriniais apmąstymais ir į problemą pažvelgė Lietuvos politiko, politinės veiklon įsitraukusio su pirmaisiais Sąjūdžio žingsniais, akimis. R. Ozolas apie šiandieninę tautą kalbėjo kaip apie valstybę turinčią bendruomenę, kuriai turi būti svarbi ne tik tautinė savimonė, bet ir savitaiga. Jis iškėlė svarbiausią XXI a. pradžios problemą: ar tautos, atsiverdamos globalizacijai, liks tapačios sau. Pranešėjas pabrėžė, kad XXI a. bus daugialypis, o ne totalinis, įvardijęs Europos Sąjungą kaip daugiamatį globalizmo bandymą. R. Ozolas teigė, jog XX a. pabaigoje kultūra nėra duodama iš šalies, ji gimsta tautoje, todėl tautinės

kultūros pasipriešinimas identiteto naikinimui užkerta kelią imperijų kūrimui XXI amžiuje. Nors prelegentas išvardijo keletą, jo nuomone, dabartinio lietuviškojo tautinio identiteto savotiškos krizės, daugiausia susijusios su ūkine padėtimi, aspektų, jis teigė tikįs lietuvių tautos ir tautinio identiteto išlikimu būsimame amžiuje.

Vytauto Didžiojo universiteto politologas, derybų su Europos Sąjunga delegacijos vyriausiasis patarėjas E. Vareikis savo pranešimą pavadino retoriniu klausimu "Lietuvos integracija į Europą: tautinės istorijos pabaiga?". Jis kalbėjo, jog dabartinius Europos politikus labiausiai domina klausimas apie ES vystymosi perspektyvą ir kokia organizacija bus ES įpėdinė. Daugiau dėmesio skirdamas dabartinės politinės padėties visoje Europoje apibūdinimui, Europos Sąjungos plėtros mechanizmui, prelegentas kalbėjo, jog pastaruoju metu vis dažniau prisimenama apie ES kaip ekonominės organizacijos prigimtį, kuri visų pirma turi rūpintis ūkine gerove. Pagal ekonominės gerovės lygį dažnai yra vertinamos ir pačios šalys, tačiau ES plėtra priklausys ne vien nuo ekonominių pasiekimų, bet ir nuo europinės politinės konjunktūros. Bandydamas atsakyti į pranešimo pavadinimo klausimą, E. Vareikis kalbėjo apie optimistinį lietuvių tautos ir tau-

tiškos savimonės išlikimą susivienijusioje Europoje.

Vienu svarbiausių studijų savaitės renginių tapo simpoziumas "Tautinio identiteto raida Lietuvoje ir išeivijoje", kurio metu gvildintos jaunosios lietuvių kartos užsienyje ir jaunimo Lietuvoje identiteto problemos. Kaip pagrindiniai pranešėjai simpoziume buvo pakviesti dalyvauti Tomas Bartusevičius, Lidija Porovski, Kristina Nikolajeva, Antanas Karčiauskas. Diskusijose taip pat dalyvavo ir mintimis pasidalijo studijų savaitės kapelionas kunigas Jonas Dėdinas, Vasario 16 gimnazijos direktorius A. Šmitas, mokytojas R. Tesnau, R. Ozolas, E. Vareikis, M. Buivys, dr. J. Norkaitis. Kalbėtasi gana plačiu ir įvairialypiu klausimų spektru: kokie kriterijai nulemia lietuvių savijautą ir egzistenciją dabartyje, kaip pasikeitus Lietuvoje politinėms ūkinėms sąlygoms jaunoji išeivija gali bendrauti ir save tapatinti su gimtuoju kraštu, koks yra dabartinio Lietuvos jaunimo požiūris į tautinę tapatybę, kas lemia jų apsisprendimą emigruoti į užsienį.

Lietuviškųjų studijų savaitės metu buvo ne tik skaitomi pranešimai. Į ją buvo pakviestas ir savaitės dalyviams koncertavo Vilniaus kvartetas, buvo surengta pirmųjų išeivijoje išleistų lietuviškų knygų, saugomų Lietuvių kultūros instituto bibliotekos fonduose (paruošė L. Kairys), paroda.

Dalis
46 ELSS
dalyvių

(nuotrauka
M. D.-Š.)

Apibendrinant 45 Lietuviškųjų studijų savaitės rezultatus, galima pažymėti, jog apmąstymai tautos tapatumo klausimu yra ir išlieka svarbia lietuviškos raiškos tema. Galimybė bendrauti lietuviams tarpusavyje, pajusti ne vien Lietuvos gyvenimo pulsą, bet ir iševioje išsaugotą lietuviškumą, išryškino neabejotiną būtinybę tęsti tokias Studijų savaites. Jos turėtų tapti bendru visų lietuvių ir Lietuvos valstybės reikalu, nes Lietuvos Respublika šiandien turi neužmiršti lietuvių užsienyje, kurie per visą sovietinį laikotarpį rūpinosi valstybingumo atkūrimu.

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

Aštuonioliktasis Lietuvių kultūros instituto (LKI) suvažiavimas įvyko 1998 m. spalio 2-4 d.d., Hüttenfelde. Suvažiavimo pagrindinė tema buvo "Lietuvos kelias į nepriklausomybę 1918". Paskaitose ir diskusijose dalyvavo per 50 LKI narių ir svečių, o parodos atidaryme ir koncerte apsilankė kur kas daugiau asmenų.

Suvažiavimas prasidėjo penktadienio vakare. Jį sveikinimo žodžiu atidarė LKI vedėjas Vincas Bartusevičius. Suvažiavime dalyvavo ir anuo laiku Lietuvos karalium išrinkto kunigaikščio Wilhelmo von Uracho, vienas iš dviejų anūkų, kunigaikštis Inigo von Urach-Württemberg, kuris gyvai domėjosi savo senelio ryšiais su Lietuva.

Pirmąjį pranešimą padarė Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys tema "Lietuvos dailės muziejaus rinkinių genėzė", kurį jis iliustravo gausiomis skaidrėmis. Pranešėjas pristatė ir apibūdino Dailės muziejuje saugomų eksponatų rūšis. Ypač susidomėję susirinkusieji stebėjo neperseniausiai Katedroje atrastus ir nedaug dar kieno matytus bažnytinio taikomojo meno lobius.

Po paskaitos įvyko Marijos Dambriūnaitės-Šmitienės foto nuotraukų parodos atidarymas, kuri tematiškai apėmė Vokietijos lietuvius – Vasario 16 gimnaziją – Lietuvą. Parodoje buvo eksponuoti būdingi Vokietijos lietuvių ir Vasario 16 gimnazijos veiklos momentai, Romuvos aplinkos ir Lietuvos gamtos bei miestų peizažai. Po trumpo parodos pristatymo, kurį padarė LKI vedėjas, dalyviai prie šampano ar

1999 m., minint Lietuvių Chartos 50-tį, Lietuviškųjų studijų savaitė vyks kartu su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkų suvažiavimu. Šią chartą, kurioje buvo nustatyti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės tikslai ir uždaviniai, 1949 m. birželio 14 d. paskelbė Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Tad ateinančiais metais bus prisimenama ir PLB įkūrimo istorija, ir aptariama po visą pasaulį išsibarsčiusių lietuvių veikla ir jos perspektyvos.

(Silva Pocyté)

vyno taurės galėjo ramiai apžiūrėti nuotraukas ir pabendrauti.

Šeštadienio ryte paskaitomis buvo tęsiama programa. Michael Kohrs, kuris šiuo metu yra Vokietijos akademinio pasikeitimo programos (DAAD) lektorius Vilniaus pedagoginiame universitete ir ruošia doktoratą iš Lietuvos istorijos, kalbėjo tema "Lietuvos politinių partijų išsivystymas iki 1918 m." Paskaitininkas apibūdinęs bendrąją padėtį Lietuvoje, kurios 90% visos visuomenės sudarė ūkininkai ir kuri turėjo tik labai mažą inteligentijos sluoksnį, nurodęs į faktą, kad 45% visų pagrindinių tautinio atgimimo veikėjų buvo kilę iš Suvalkijos, pristatė visas svarbesnes to meto politines sroves ir jų siekimus. Jo paskaitą papildė Vilniaus universiteto istorijos mokslų doktorantas Gintaras Mitrulevičius, kalbėdamas apie Lietuvos socialdemokratiją Lietuvos valstybingumo atkūrimo procese. Jis nušvietė lietuviškosios socialdemokratijos kelią nuo 1893 m., kada susibūrė pirmoji socialdemokratų grupė, kuri per draugiją (1895), 1896 m. gegužės 1 d. susiformavo į politinę partiją su sava politine programa iki socialdemokratų vaidmens, atkuriant Lietuvos nepriklausomybę 1918 metais. Jis analizavo įvairias partijos programas, ten keltus reikalavimus ir nurodė į įvairiopus sąryšius su vakarų socialdemokratiniais judėjimais.

Popietinius svarstymus pradėjo Lyono univ. istorijos prof. dr. Eberhardas Demmas, kalbėdamas tema "Lietuvos 1918 metų vasario 16 d. nepriklausomybės paskelbimas – lietuvių

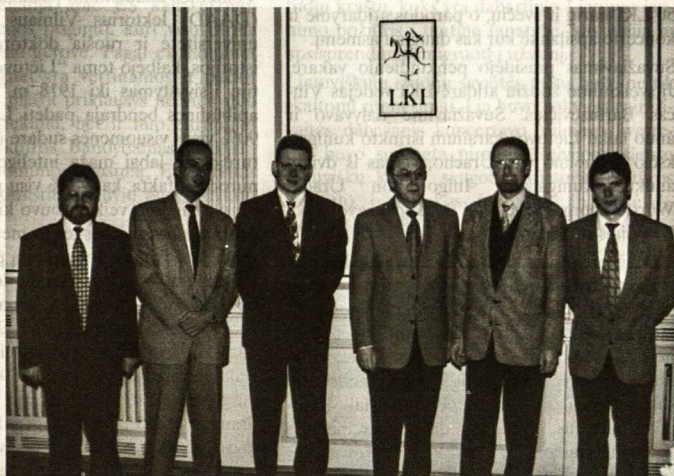
tautinis mitas". Paskaitininkas, remdamasis archyviniais aktais ir detaliai sekdamas istorinių įvykių raidą, bandė pagrįsti savo jau anksčiau suformuluotą tezę, kad ne Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d., o 1917 m. gruodžio 11 d. nutarimas turėtų būti laikomas tikroju nepriklausomybės paskelbimu. Diskusijose paaikšėjo, kad lietuvių istoriografijoje Tarybos nutarimų vertė ir reikšmė jau seniai nagrinėta, todėl liko neaišku, kiek toks akcentų pakeitimas, jei jis ir būtų pagrįstas, pakeistų ikišiolinį žvilgsnį į įvykių raidą.

Vilniaus univ. istorijos fakulteto prodekanas doc. dr. Zenonas Butkus kalbėjo apie Vokietijos ir SSRS diplomatinį bendradarbiavimą Baltijos šalyse 1920-1939 m. Paskaitininkas, remdamasis archyviniais šaltiniais, parodė, kad SSRS ir Vokietijos diplomatinis bendradarbiavimas Baltijos šalyse nebuvo vien įprasti di-

plomatiniai kontaktai, tai buvo abiejų šalių specifinė politika. Jinai sutrukdė Baltijos valstybėms politiškai suartėti, sudaryti sąjungą, stiprinti saugumą. Taip buvo rengiamasi 1939 m. padalinimui.

Paskutinę suvažiavimo paskaitą skaitė teisininkas dr. Andreas Holsteinas iš Bonnos apie 20 amžiaus Lietuvos konstitucijas. Jisai išnagrinėjo 8 konstitucijas, kurias Lietuva per 80 metų turėjo, ypač atkreipdamas dėmesį į tai, kokį poveikį jos turėjo valstybės valdymo sistemai. Ilgiau apsisotojo vertinandamas dabartinę Lietuvos konstituciją, kuri suponuoja semi-prezidentinę valdymo sistemą parlamentinės sistemos rėmuose. Vyriausybė čia sudaro silpniausiai grandį tarp dominuojančio parlamento ir tarsi nesutarimų derintojo funkcijas turinčio prezidento.

LKI suvažiavimo
paskaitininkai

Vakare kamerinės muzikos koncertą atliko fortepioninis duetas Lietuvos nacionalinės premijos laureatai Rūta ir Zbignevas Ibelhauptai iš Vilniaus. Jie atliko M. K. Čiurlionio, F. Schuberto, J. Brahms'o ir S. Rachmaninovo kūrinius, skirtus fortepionui keturioms rankoms. Dideliu muzikiniu įsijautimu ir tobula atlikimo technika jauni muzikantai sužavėjo

publiką. Vakarą baigėsi bendru pobūviu, kurio metu buvo progos pasikeisti dienos išpūdziais.

Sekmadienį LKI nariai susirinko savo metiniam posėdžiui aptarti einamųjų reikalų ir ateities planų. Instituto veikla juda įprastu keliu pirmyn. Atsiveria vis didesnės bendradarbia-

vimo galimybės su Lietuvos įstaigomis, kurios ateityje bus plečiamos. Biblioteka ir archyvas auga ir yra toliau tvarkomi A. Hermano bei L. Kairio. LKI valdybos pateikta ir kontrolieriaus Petro S. Odinio patikrinta 1996 m. piniginių apyskaita patvirtinta ir valdyba atleista už tuos metus nuo atsakomybės. Į naują valdybą išrinkti: vedėjas - Vincas Bartusevičius, vedėjo pav. - dr. Vilius Lėnertras, sekr. - dipl.-bibl.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS IR PL JAUNIMO SAJUNGOS KRAŠTŲ PIRMININKŲ SUVAŽIAVIMAS

PLB ir PLJS kraštų pirmininkų suvažiavimas įvyko š. m. liepos 1-2 d.d. Vilniuje. PLB atstovybė perėmė ruošos darbus, o pati konferencija vyko Lietuvos Respublikos Seimo III rūmuose. Šitokie susirinkimai rengiami kiekvienais metais su tikslu, skatinti atskirų kraštų lietuvišką darbą ir stiprinti ryšį tarp kraštų valdybų ir PLB valdybos.

Susirinkime dalyvavo 48 atstovai iš 21 krašto. Vokietijai atstovavo valdybos išdininkas Edmundas Jankūnas, reikalų vedėjas, kuris taip pat yra ir PLB valdybos vicepirmininkas, Tomas Bartusevičius ir PLJ Sąjungos pirmininkas Rimas Baliulis. Suvažiavimui pirmininkavo PLB valdybos vykdomasis vicepirmininkas Algis Rugienius.

Suvažiavimas prasidėjo su malda, kurią sukalbėjo PLB valdybos vicepirmininkas kun. Edmundas Putrimas. Pirmą pranešimą skaitė PLB valdybos vykdomoji vicepirmininkė Milda Lenkauskienė. Ji pristatė PLB tikslus ir uždavinius ir supažindino dalyvius su PLB valdybos atliktais darbais.

Gabrielius Žemkalis, PLB atstovybės Vilniuje vedėjas, kalbėjo apie atstovybės darbus. Jis aiškino apie užmegstus ryšius su LR vyriausybe ir kitomis įstaigomis. Regina Kučienė pristatė PLB švietimo komisijos darbus ir planus. Apie PL Dainų ir šokių šventę Vilniuje pasakojo dr. Vitalija Vasaitienė. Algis Rugienius pristatė II PL Olimpiadą. PLJ Sąjungos darbus ir užmojus pristatė pirmininkas Rimas Baliulis.

Artūras Hermanas; kontrolierius – muz. Petras S. Odinis. Sekančiam suvažiavimui numatyta kviešti Vokietijos jaunos tyrinėtojus, rašančius savo mokslinius darbus lietuviškomis temomis.

Suvažiavimą globojo Vasario 16 gimnazijos vadovė ir ūkio personalas. Vakaris vaišėmis rūpinosi Romuvos moterų klubo narės O. Šiugzdinienė ir I. Timpienė.

Pagrindiniai ateities darbai bus ruošti X-tajam PLJ Kongresui Australijoje.

Posėdžio metu visi kraštų pirmininkai turėjo progą, pristatyti savo kraštų darbus, sunkumus, laimėjimus ir ateities planus. Suvažiavimą sveikino LR Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Antra diena buvo skirta Lietuvos įstaigų vadovų pranešimams. Pradžią padarė Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamento prie LR Vyriausybės direktorius dr. Remigijus Motuzas ir Ryšių su užsienio lietuviais skyriaus vedėjas Steponas Kulbauskas. Departamentas remia Lietuvių bendruomenių už Lietuvos ribų kultūrinę veiklą, švietimą ir visuomeninį darbą.

Dalia Kuodytė pasakojo apie Lietuvos genocido ir rezistencijos tyrinėjimo centrą ir prašė pagalbos šiam centrui kaupti medžiagą. Naujai įsteigtą "Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centrą" pristatė jos direktorius Žilvinas Beliuskas. Pranešimus padarė ir Lietuvos liaudies buities muziejaus valdybininkas Ignas Miniotas bei archyvų direktorius Vidas Grigolaitis.

Popietinė sesija buvo skirta politiniams klausimams; LR Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas pristatė Lietuvos darbus siekiant įstoti į NATO ir ES.

Suvažiavimas užbaigtas Lietuvos Himnu ir Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus priėmimu. Prezidentas draugiškai priėmė pirmininkus juos pasveikino ir atsakė į jų klausimus.

P uiki aplinka**L ietuviškos dainos, suvedančios žmones iš skirtingų pasaulio vietų...****J aunimas iš visur: diskusijos, informacijos, šypsenos, draugystės...****S aškrydis 1998 m. liepos 10.-13. d.d.**

Atvykau į Telšių rajoną po ilgos kelionės labai išvargusi, važiauvau 22 valandas per Lenkiją. Pirmas įspūdis - čia toks pat blogas oras, kaip ir Vokietijoje. Antras - čia nuostabesnė gamta negu Hamburge. Germanto ežeras, miškai - neapsakomas įspūdis.

Sąskrydis prasidėjo liepos 10 d. su PLJS kraštų valdybų pranešimais. Pristatė jaunimas iš visų pasaulio kampų. Tomas Bartusevičius skaitė paskaitą apie Europos Sąjungos laikyseną, priimant Lietuvą į ES ir NATO. Vakare prie laužo atskiri kraštai pristatė su vaidinimais, dainomis ir šūkiams.

Antrą dieną jaunimas tęsė pokalbius su Lietuvos užsienio reikalų ministerijos darbuotojais Rolandu Kačinsku ir Rolandu Poviloniu politiniais klausimais: Lietuvos galimybę įstoti į ES ir NATO. Taip pat kalbėjomės apie galimybes, kaip suorganizuoti, sudominti jaunimą savuose kraštuose, kaip išaugoti Vasario 16-osios gimnaziją ir kaip padėti Rytų Europos lietuviams.

PLJ sąjungos valdyba taip pat rūpinosi ekskursijomis į Palangą ir į Telšius. O ypatingą dėjaugsmą mums visiems ir vietiniams gyventojams padarė Jonio ansamblio koncertas.

Noriu užbaigti pranešimą taip, kaip pradėjau - su eilėraščiu. Raimonda Bojažinskytė ir Tomas Bartusevičius padėjo man jį sukurti. Jis vadinasi "vienuoliktokas", kadangi jame panaudota tik vienuolika žodžių:

- 1 žalia
- 2 ežeras miške
- 3 šaltas, skaidrus vanduo
- 4 "penas" suvargusiai liūdnei sielai
- 5 jėga

(D. Baliulytė)

M Ū Š Ų B E N D R U O M E N Ė J E

STUTTGARTO LB APYLINKĖ**Susitikimai Stuttgarte**

Birželio 7 d. Stuttgarto apylinkės lietuviai susirinko dar kartą prieš vasaros atostogas į Kolpingo namus Bad Cannstatte. Atvyko daugiau kaip 30 žmonių, jų tarpe daug au-pair-mergaičių iš Stuttgarto ir tolimesnių apylinkių.

Popietė prasidėjo kopolytėlėje šv. Mišiomis, kurias laikė prel. A. Bunga, vargonais virtuoziskai grojo dr. Ričardas Kabelis. Prel. Bunga pamokslė paminėjo tėvų dieną, kuri Vokietijoje yra švenčiama birželio mėnesį.

Po mišių visi susirinko į salę, kur apylinkės pirmininkas Klafs nuoširdžiai pasveikino visus

dalyvaujancius, ypač svečius iš Lietuvos, ir pakvietė maloniai praleisti popietę. Muzikine programa visus linksmino ponas Preukschatis su savo "keyboardu".

Rugsėjo 6 d., po vasaros atostogų, Kolpingo namuose, vėl susirinko Stuttgarto lietuvių bendruomenės nariai ir svečiai iš Lietuvos, tarp jų žinomas kompozitorius Rytis Mažulis, atvykęs kūrybiniam darbui į Meno akademijos Solitude pilį.

Popietė prasidėjo kopolytėlėje šv. Mišiomis, kurias laikė prelatas A. Bunga, vargonavo dr. R.

Kabelis. Po mišių susirinkusiuosius salėje sveikino pirmininkas L. Kafs ir pranešė, jog kitas susitikimas įvyks Mayerhöfen'e prie Isny pas

prel. A. Bungą, kur dalyvaus ir trys iš Lietuvos atvykę vyskupai.

BENDRUOMENĖS APYLINKIŲ APLINKRAŠČIAI

Vokietijos LB valdyba leidžia savo žinių biuletenį "Informacijos". Jomis siekiama suteikti nariams žinias apie vidinį Bendruomenės gyvenimą. "Informacijos" dėl finansinių priežasčių gali išeiti tik 4 kartus per metus. Todėl žinios kai kada gali būti kiek pasenusios, kai kada nesusėjama laiku pranešti žinotiną reikalą. Šią spragą užpildyti galėtų apylinkių

leidžiami leidiniai. Šiuo metu tik trys apylinkės išleidžia savo aplinkraščius, tai – Romuvos, Muncheno ir Stuttgarto apylinkės. Pristatydami šiuos leidinius norėtume paraginti ir kitas, ypač didesnes apylinkes, leisti informacinius leidinius ir tuo būdu sustiprinti ryšį tarp apylinkės valdybos ir savo narių.

VLB ROMUVOS
apylinkės aplinkraštis

1997 birželis

"VLB ROMUVOS apylinkės aplinkraščių" leidžia Romuvos apylinkės valdyba. VLB ROMUVOS apylinkė, Lorsche Str.1. 68623 Lampertheim
Aplinkraštis dalijamas nemokamai Romuvos apylinkės nariams ir rėmėjams

LIETUVIS *Baden-Württemberg'e*

Nr. 14/339

1997 m., gegužės mėn./im Mai

Litauische Volksgemeinschaft Stuttgart, Kapellenweg 61,
70378 Stuttgart, L. Flafs. Bankverbindung: Cannstatter Volksbank eG, Konto-Nr. 565 227 009, BLZ 600 904 00.

MIUNCHENO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
APLINKLAIŠKIS

1997 GRUODIS

NR. 9

Aplinklaiškį parengė Bendruomenės sekretorius Tomas Makaras.
Litauische Katholische Gemeinde, Landsbergerstr. 4, 80339 München, Tel.089-5029281.

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Gimnazistai Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventėje Vilniuje

945 šokėjai ir dainininkai iš įvairių pasaulio kraštų pirmomis liepos dienomis atvyko į Vilnių dalyvauti Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventėje. Vokietijos lietuviams jau antroje tokioje šventėje atstovavo Vasario 16 gimnazijos šokėjai ir dainininkai. Šiais metais šventėje dalyvavo 18 šokėjų, kuriuos paruošė mokytoja Marija Dambriūnaitė-Šmitienė, ir 20 choristų, vadovaujamų mokytojo Arvydo Paltino. Gimnazistai buvo apgyvendinti Lietuvių namuose, su kuriais jau eilė metų yra palaikomi draugiški ryšiai. Nežiūrint kasdieninių ir alinančių repetacijų bei lietingo oro, visų nuotaika išliko

gera, nes tai buvo puiki galimybė pavičėti senajame Vilniuje, o kai kam net pirmą kartą pabuvoti savo tėvų ar senelių krašte. Beveik savaitę trukę dainų ir šokių šventės renginiai baigėsi daugiatūkstantinės minios citynėmis miesto gatvėmis į Vingio parką, kur įvyko dainų dienos koncertas ir visos šventės iškilmingas uždarymas. Nors lietus pliaupė ištisą vakarą, tačiau išpūdingo fejerverko šviesoje galėjai matyti džiaugsmu spindinčius šventės dalyvių ir žiūrovų veidus.

(E. Jankūnas)

Mokslo metų pradžia

Naujieji mokslo metai gimnazijoje prasidėjo iškilmingu vėliavos pakėlimu, dalyvaujant visiems mokiniams ir mokytojams. Po to pilies salėje šv. Mišias aukėjo ir iškilmėms pritaikytą pamokslą pasakė gimnazijos kapelionas kun.

Alf. Kelmelis. Visus, sugrįžusius po atostogų ir ypač naujai atvykusius čia mokytis, pasveikino direktorius Andrius Šmitas. Jis nurodė, kad gimnaziją šiais metais lankys 85 mokiniai, jų tarpe 29 naujai įstoję. Direktorius priminė,

kad šią gimnaziją lankė jau kelių kartų karo iš savo tėvynės nublokštų pabėgėlių bei po karo iš Lietuvos išvykusių vaikai. Paskutiniaisiais metais gimnazijoje mokosi ir nuolatos gyvenantys Lietuvoje. Šiais metais net 10 mokinių atvyko iš Pietų Amerikos. Direktorius papasakojo apie gimnazijos tikslus, uždavinius, jos ateities perspektyvas ir palinkėjo visiems sėkmingų mokslo metų. Jauniausius penktos klasės mokinius bei jų auklėtoją Eleną Kaufmannienę pasveikino ir įteikė jiems gėlių abiturientas Artūras Mykolaitis.

Pirmąjį naujųjų metų savaitgalį abiturientai su-

rengė naujų gimnazistų "krikštynas". Naujokams teko atsakyti į ne vieną tryliktokų klausimą klausimą, patirti šalto vandens dušą ir įgyti naują pravarde, užrašytą jiems ant kakto. Susipažinimo vakarą tęsė visų džiaugsmingai sutiktas kunigas iš Kanados Edmundas Putrimas. Tiek penktokus, tiek tryliktokus, o kai kada ir mokytojus kun. E. Putrimas sugėbėjo taip pajungti įvairioms užduotims ir žaidimams, kad sunku jau buvo išžvelgti amžiaus skirtumą. Vakaras baigėsi bendra malda, sukalbėta visiems susikibus rankomis.

(E. Jankūnas)

Prof. dr. Zenono Ivinskio palaikai pervežami į Lietuvą

Pranešame, kad į Lietuvą amžinam poilsiui pargabenami istoriko profesoriaus **Zenono Ivinskio** (1908-1971) palaikai. Atsisveikinimas Šv. Jonų bažnyčioje spalio 1 d. nuo 12 iki 20 val., spalio 2 d. nuo 10 val. Karstas išnešamas spalio 2 d. 12 val. Laidotuvės 13 val. Antakalnio kapinėse.

(Švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis)

Žymus Lietuvos istorikas prof. Zenonas Ivinskis (1908 05 25 – 1971 12 24)

Kasmet parvežami tai vienu, tai kitų mūsų išsviečių tėvynainių, svajojusių bent atgulti amžinam poilsiui savo Tėvynėje, palaikai. Tai mūsų šalies istorinio likimo rezultatai. Lietuvos inteligentija, pasibaisėjusi sovietinės okupacijos metu 1940-1941 m. organizuoto teroro prieš Lietuvos valstybės piliečius, 1944 m. artėjant frontui ir sovietinei kariuomenei, traukėsi į Vakarus ir ten ilgam laikui buvo izoliuota nuo lietuvių tautos, nuo tiesioginio bendravimo su ja. Nemažai jų nebesulaukė Lietuvos valstybės atkūrimo ir amžino poilsio vietą laikinai pasirinko svecioje šalyje, kurios juos kaip išsviečius priglaudė ir sudarė galimybes dirbti. Daugelis pasitraukusiųjų iš Tėvynės mūsų žymių mokslininkų ir intelektualų Lietuvos jaunesniajai kartai net nebuvo žinomi arba žinomi siauram specialistų rateliui. Vienas iš tokių lietuvių inteligentijos atstovų buvo prof. Zenonas Ivinskis, kurio palaikai iš Bonnos šiomis dienomis bus pervežti ir palaidoti Vilniuje, Antakalnio kapinėse.

Jis buvo per stambi lietuvių visuomenės mokslo ir politinė figūra, kad net ir išvykus būtų nepastebimas. Sovietinės okupacijos

apologetai nuolatos jį prisimindavo spaudoje ir negalėjo jam atleisti, kad nepasiekė jo čekistinėmis rankomis, neištrėmė į konclagerius.

Žymus Lietuvos ir Europos istorikas Zenonas Ivinskis gimė 1908 05 25, Žemaitijoje, Kaušėnų kaime, netoli Plungės, stipraus ūkininko Juozapo ir Aurelijos Ivinskių šeimoje, kurioje išaugo 5 sūnūs ir 2 dukterys. Tėvai suprato mokslo reikšmę vaikų ateičiai ir kiekvieną iš jų stengėsi leisti į artimas ūkiui bei žemdirbystei mokyklas, sudaryti galimybes įgyti kitokį kraštui ir visuomenei reikalingą aukštąjį išsilavinimą. Ir pats tėvas buvo šviesus kaimo ūkininkas, skaitė XX a. pradžioje ėjusią lietuvišką periodiką. Namuose buvo tikrai šviesi, veržli ir gaivi aplinka. Zenonas kartu su broliais iš pradžių mokėsi Telšių, paskui atidarytoje Plungės gimnazijoje, o paskutinę klasę baigė Telšių gimnazijoje. 1925 m. įstojo į Lietuvos universiteto Filosofijos-Teologijos fakulteto istorijos skyrių, pagrindiniu dalyku pasirinkdamas Lietuvos istoriją. Jis vienintelis iš gausios Ivinskių šeimos pasirinko humanitarinių mokslų kelią. Baigęs studijas, 1929 m. su valstybės stipendija išvyko į Vokietiją ruošti

profesūrai. Berlyno universitete paruošė ir 1932 m. apgynė disertaciją "Geschichte des Bauerstandes in Litauen". Po doktorato dar kurį laiką dirbo Slaptajame valstybiniame Berlin-Dahlem archyve ir Danzigo archyve. Ten rinko medžiagą apie Lietuvos prekybą ir netrukus paruošė novatorišką pagal problematiką habilitacinį darbą "Lietuvių ir prūsų prekybiniai santykiai pirmoje XVI a. pusėje", kurį 1933 m. birželio 12 d. Vytauto Didžiojo universitete sėkmingai apgynė ir gavo venia legendi. 1933-1935 m., atlikdamas karinę prievolę Kauno šarvuotųjų rinktinėje ne tik kad nenutraukė Lietuvos istorijos dėstymo VDU, bet ir ėmėsi Lietuvos karo istorijos tyrinėjimo, parašė keletą darbų. 1935 m. rugsėjo 15 d. jam buvo suteiktas VDU docento vardas, jis paskirtas Visuotinės istorijos katedros vedėju. Dėstė bent kelis kursus, iš kurių jam artimiausi buvo Lietuvos istorijos ir Lietuvos istorijos šaltinių kursai. Kartu ėjo atsakingas pareigas fakultete. Kai sovietiniai okupantai tą fakultetą uždarė, dirbo Kultūros paminklų apsaugos konservatorium ir Vilniaus universitete dėstė Lietuvos ūkio istoriją ir visuotinę ūkio istoriją. 1941 m. rugpjūčio mėn. paskirtas Filosofijos fakulteto dekanu. Šalia to jis nuo gimnazijos laikų buvo aktyvus ateitininkų veikėjas, nuo 1933 m. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos narys, Laikinosios Vyriausybės 1941 m. įsteigtos Mokslų Akademijos narys. 1938 m. tapo Estų Mokslų Draugijos nariu korespondentu, dalyvavo tarptautinėse istorikų konferencijose.

Jo darbą Lietuvoje nutraukė 1944 m. vasarą priartėjęs frontas. Jis pasitraukė į Vakarų ir apsisėjo Vokietijoje. Ten jis nepametė darbo ritmo, ir nežiūrėdamas į kruopščiai sukomplektuotas dalykinės bibliotekos ir gausių istorijos šaltinių išrašų archyvo netektį, tęsė mokslinius tyrimus. "Europos lietuviųje" 1957 m. atspausdintame straipsnyje "Tremties istorikų daviniai" jis rašė: "Mums neprieinami tie archyvai ir bibliotekos, bet jokių būdu negalima nuleisti rankų, nustoti rašyti ir tyrinėti, vis laukiant, kol pačioje tėvynėje išaš normalaus mokslinio darbo sąlygos". Prof. Zenonas Ivinskis bene vienintelis iš Lietuvos istorikų, pasitraukusių į Vakarų, paskelbė tiek daug autentiškais šaltiniais paremtų studijų. Tai vėl buvo

jo nepaprasto darbštumo ir talento rezultatas. Iš pradžių jis dirbo Raudonojo kryžiaus organizacijoje, leido biuletenį "L. R. Kryžiaus žinios", dėstė istoriją lietuvių gimnazijoje Nürtingene ir Schwäbisch Gmünde, dalyvavo lietuvių politinėje veikloje, bendravo su VLIKu, paruošė studiją Lietuvos sienų klausimu. Vėliau gavo kuklią stipendiją darbui Vatikano ir Romos archyvuose. Čia jis su jaunatviška mokslininko istoriko aistra ir žingeidumu pasinėrė į archyvinės medžiagos peržiūrėjimą ir rinkimą Lietuvos istorijos klausimais. Remiantis šia medžiaga pasirodė jo paruoštos autentiškais šaltiniais paremtos studijos "Šventasis Kazimieras" (1955), "Merkelis Giedraitis ir jo laikų Lietuva" (1955), "Lietuvos istorija iki Vytauto Didžiojo mirties" (1978), daug mažesnės apimties darbų, kurie buvo sudėti "Lietuvių enciklopedijoje", o paskui atspausdinti Rinktinių raštų 4 tomuose. Būnant Romoje apie žymų istoriką susibūrė Romos lietuvių istorikų būrelis, kuris rinkdavosi, mokydavosi ir diskutuodavo jo knygų ir archyvinių išrašų pilname kambaryje. Iš šio būrelio išaugo mums gerai žinomi prof. Paulius Rabikauskas, Rapolas Krasauskas ir kt.

1951 m. profesorius iš Romos atvyko Vokietijon ir kurį laiką dirbo VLIKe. Nuo 1953 m. buvo Baltų instituto narys, kelis sykius jo vadovas, skaitė jame paskaitas. 1963 m. pradėjo dirbti Bonnos universitete svečio teisėmis, o sekančiais metais gavo šio universiteto venia legendi ir tapo jo etatiniu profesorium. Dėstė Lietuvos istoriją. Bonnos universitete beprofesoriaudamas susirgo ir mirė.

Profesorius pirmąsyk vedė Lietuvoje. Pirmoji žmona Cecilija Griuniūtė mirė 1946 m. Kaune. 1957 m. jis vedė antrąkart Pauliną Talanskaitę, susilaukė sūnaus Kęstučio.

Istoriko profesorius Z. Ivinskio mokslinis palikimas yra tolygus jo nepaprastam darbštumui. Jo gimtojo krašto – Plungės centrinės bibliotekos darbuotoja Otilija Juozapaitienė parengė, o biblioteka išleido Zenono Ivinskio bibliografiją, kuri geriausiai parodo jo mokslinio darbo paveldą gigantišką apimtį. Tačiau dar nepilnai, nes iš jos nematyti Profesoriaus sukauptos archyvinės medžiagos mastas. Jos kaupimas buvo Profesoriaus tyrinėjimo meto-

dikos pagrindas. Jis buvo už objektyvią tiesą, prie kurios labiausiai priartina pirminiai šaltiniai. Jis buvo Lietuvos patriotas, daug nuveikė gyvendamas Lietuvoje, darbavosi jos išlaisvinimo reikalais būdamas Vakaruose, tačiau principingai pasisakė prieš bet kokią istorijos pajungimą ideologijai ir jos iškraipymui. Pačią istorinę tiesą jis laikė istoriko darbo pagrindiniu uždaviniu.

Tarp Lietuvos istorikų jis savo darbštumu ir paliktais darbais stovi kaip milžinas. Atkūrus Nepriklausomybę, Profesorius vėl tapo ne-

varžomu mūsų mokslinio gyvenimo bendrininku. Buvo išleista jo "Lietuvos istorija iki Vytauto Didžiojo mirties" (Vilnius, Mokslas, 1991), "Lietuvos istorijos šaltiniai" (Klaipėdos universitetas, 1995), surengtos kelios konferencijos Jo mokslinių tyrinėjimų pažinimui ir analizei. Jo mokslinis palikimas ir kryptinga Lietuvos piliečio veikla yra mums brangus ir neužmirštamas paveldas, didelis indėlis į mūsų kultūrą ir mokslą.

(Parengė A. Tyla, 1998 09 21)

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Vokietijos LB valdybos narių pasitarimai Vilniuje

Vokietijos LB valdybos nariai, lankydami atostogų metu Lietuvoje, tarėsi įvairiais organizaciniais reikalais su atitinkamomis įstaigomis.

VLB valdybos sekretorius Edmundas Jankūnas ir reikalų vedėjas Tomas Bartusevičius atstovavo Vokietijos LB vykusiame Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkų suvažiavime. Ten iškilo mintis, Vokietijoje suruošti 50 metų PLB sukakties minėjimą (1949 metais Vokietijoje buvo paskelbta Lietuvių Charta).

Valdybos pirmininkas Antanas Šiugždinis, vicepirmininkas Vincas Bartusevičius, sekretorius Edmundas Jankūnas du kartus lankėsi

Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamente ir tarėsi dėl Lietuvos vyriausybės skiriamų lėšų išciviams panaudojimo bei dėl sekančių metų pramatyto Vokietijoje ruošti PLB pirmininkų suvažiavimo finansavimo.

Valdybos narys ir Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas tarėsi Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamente dėl galimybės gauti kiek paramos Vasario 16 gimnazijos išlaikymui. Jis gimnazijos reikalais kalbėjosi ir su LR Prezidentu Valdu Adamkum, kuris labai pozityviai vertino gimnazijos darbą ir pažadėjo dėti pastangas, kad šioji mokykla galėtų gyvuoti ir ateityje.

KVIETIMAS

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti Vokietijos lietuvių bendruomenės darbuotojų suvažiavime, kuris įvyks š. m. lapkričio 14 d. Romuvos pilies salėje, Hüttenfelde.

Programoje:

10.00 val. VLB valdybos ir apylinkių pirmininkų veiklos pranešimai.

16.00 val. paskaita: Ar Lietuva taps NATO nare? - LR ambasadorius prie NATO- Linas Linkevičius, Brüsselis, Belgija.

19.00 val. koncertas: Kazys Stonkus, žmogus orkestras; programoje klasikinės ir populiarios muzikos kūriniai.

Po koncerto bus bendras pobūvis, veiks gėrimų baras. Šokiams gros K. Stonkus.

VLB valdyba

Valušio uniforma perduota Lietuvos nacionaliniam muziejui

Lietuvių kultūros instituto žinioje buvo iš dr. Alberto Geručio perimta Lietuvos generalinio štabo pulkininko, Respublikos Prezidento A. Smetonos adjutanto ir žento Aloyzas Valušio (1901-1998) uniforma. Ją LKI vedėjas V. Bartusevičius 1998 m. rugpjūčio 6 d. perdavė Lie-

tuvos nacionaliniam muziejui Vilniuje. Perdavime dalyvavo A. Valušio sūnėnas gyd. Petras Tulevičius, dukterėčia Gražina Tulevičiūtė-Vileikienė, abu iš Vilniaus, LKI ir VLB valdybos nariai bei LNM direktorė Birutė Kulnytė.

Lietuvos nacionaliniame muziejuje 1998 08 06. Iš kairės: VLB pirm. A. Šiugždinis, O. Bartusevičienė, muziejaus direktorė B. Kulnytė, Gražina Tulevičiūtė-Vileikienė, LKI vedėjas V. Bartusevičius, VLB valdybos sekr. E. Jankūnas ir gyd. P. Tulevičius.

MIRUSIEJI

Dr. jur. Bonifacijus RAMANAUSKAS mirė 1998 m. vasario 21 d. Biberacho apskrities ligoninėje. Velionis buvo gimęs 1913 m. birželio 6 d. Lietuvoje. Baigęs gimnaziją, įstojo į kunigų seminariją, iš kurios vėliau išstojo. Studijavo teisę. 1940 m. tarnavo kariuomenėje leitenanto laipsniu. Sovietams okupavus Lietuvą, Ramanauskas pasitraukė į Vokietiją. Berlyne, o vėliau Tübingene tęsė studijas. 1945 m., Tübingeno universitetui dar neveikiant, prancūzų Karo valdžia jam suteikė teisės mokslų daktaro laipsnį už disertaciją apie teisingumą Lietuvos socialinėje teisėje.

1945/1946 m. jis buvo Tübingeno apylinkės pirmininku, reikėsi ir kaip žurnalistas lietuviškoje spaudoje.

1946/1947 m., būdamas vos 33 metų, Ramanauskas psichiškai suserga. Nuo tada savo visą likusį gyvenimą praleido ligoninėse ir sanatorijose besigydydamas. Ligos atslūgio tarpais, jis gyvai domėjosi savo aplinka, skaitė knygas, palaikė ryšį su giminėmis Amerikoje ir Lietuvoje. B. Ramanauskas palaidotas St. Martin kapinėse Biberache.

**PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS 50-ČIO PAMINĖJIMAS
VOKIETIJOJE 1999 M. LIEPOS MĖNESYJE**

Lietuviams pabėgėliams iš Vokietijos besisklandantiems po įvairius pasaulio kraštus, Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas (VLKas) 1949 metais paskelbė Lietuvių Chartą. Tai buvo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) organizacijos pagrindas ir pradžia. 1999 metais šiai organizacijai sukaks 50 metų.

Pasaulio lietuvių bendruomenės kraštų pirmininkų pageidavimu ir PLB valdybos pavedimu,
PLB 50-čio PAMINĖJIMAS ĮVYKS VOKIETIJOJE, HÜTTENFELDE,
Vokietijos LB ir Vasario 16 gimnazijos būstinėje.

Vokietijos LB valdyba yra pramačiusi tokią bendrą laikinąją minėjimo programą:

1999 m. liepos 11-18 d.d. Europos lietuviškųjų studijų savaitė – paskaitos Lietuvos tremtinių pabėgėlių (į rytus ir vakarus) istorijos temomis.

Liepos 15-17 d.d. Pasaulio LB pirmininkų pasitarimai.

Liepos 17 d. iškilmingas minėjimas su menine programa. Pagrindiniu kalbėtoju yra pakviestas Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus.

Pasaulio LB kraštų valdybos yra prašomos atkreipti dėmesį į parengimo datas. Išsamesnė informacija bus suteikiama vėliau.

STUDIA BALTICA

Intensivkurse

der estnischen, lettischen und litauischen Sprache

Auch 1999 werden wieder Intensivkurse der Sprachen Estnisch, Lettisch und Litauisch angeboten. Die Kurse sind für Anfänger ohne Vorkenntnisse konzipiert und stehen den Studierenden aller Fachrichtungen an deutschen Hochschulen offen. Nähere Informationen und Anmeldung bei:

Dr. Magdalena Huelmann
Institut für Interdisziplinäre Baltische Studien
Bispinghof 3A, 48143 Münster
Tel.: 0251-83-2 44 99 // Fax: 0251-83-2 44 56
e-mail: HUELMAN@uni-muenster.de
<http://www.uni-muenster.de/SlavBaltSeminar/baltkurs.htm>

Termine:

21.2. - 1.4. 1999
Intensivkurs in Anneberg bei Bonn
26.8. - 26.9. 1999
Kursfortsetzung
in Tartu, Riga, Vilnius

LIETUVOS AVIALINIŲ (LAL) SKRYDŽIAI Į LIETUVĄ

Reiso numeris	Išvykimas	Atvykimas	Diena
	Frankfurtas - Vilnius		
TE421	19.20	21.20	1,2,3,4,5,7
TE421	14.20	16.20	6
	Vilnius - Frankfurtas		
TE420	16.20	18.20	1,2,3,4,5,7
TE420	11.00	13.00	6
	Berlynas (Tegel) - Vilnius		
TE423	15.20	17.20	kasdien
	Vilnius - Berlynas (Tegel)		
TE422	12.20	14.30	kasdien

Tvarkaraštis galios iki 1999 03 28 * Išvykimo ir atvykimo laikai vietiniai* Už tvarkaraščio tikslumą neatsakome*

Litauische Volksgemeinschaft e.V.

Vokietijos LB, Lorscher Str. 1, 68623 Lampertheim-Hüttenfeld

1998 / 1999 m. RENGINIAI

- 1998 m. spalio 24.....Šiaurės Rheino Westfalijos regioninis lietuvių sąskrydis Düsselдорfe
 1998 m. lapkričio 13-15...Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje, Hüttenfelde
 1999 m. vasario 20.....Centrinis Vasario 16 minėjimas Bürgerhause, Hüttenfelde

INFORMACIJOMS leisti aukojo:

Hildegard de Castro iš Mainzo.....25,—DM	Dr. Edvardas Seika iš Augsburgo.....50,—DM
M. Budvytis iš Fleurus, Belgijos.....20,—DM	Grażina Babion iš Berlino.....100,—DM
Elena Dambriūnienė iš Washingtono.20 US \$	Irmgard Žilius iš Scharbeutz.....25,—DM
P. Baltis iš Mecleni, JAV.....70,—DM	Povilas Baužys iš Horbo.....50,—DM

Vokietijos LB-ei aukojo:

Heinrich Brink iš Wennigseno.....50,—DM	Marianne Palavinskas iš Losheim.....20,—DM
Zenonas Skubeckas iš Wetterio.....200,—DM	Loretta Heckmann iš Otterbacho.....30,—DM
Povilas Baužys iš Horbo.....50,—DM	R. Tendzegolskis iš Mannheimo.....50,—DM
Gintaras Vyšniauskas iš Müncheno.....50,—DM	Jonas Mažeiva iš Griesheimo.....100,—DM
Ronald Tesnau iš Hüttenfeldo.....20,—DM	A. Barišauskas iš Schwanewede.....100,—DM
Erwin Wекter iš Salzgitterio.....20,—DM	Kun. D. Kenstavičius iš Feuchto.....100,—DM
Birutė Tanzmeier iš Unterhachingen.....50,—DM	R. Žagarinskas iš Mandelbachtalio.....50,—DM
Justinas Lukošius iš Hüttenfeldo.....100,—DM	N. Penkaitis iš Rheinbölleno.....100,—DM
Felix Norkevičius iš Schw.- Hall 100,—DM	

ACIŪ**Vokietijos LB Valdybos Informacijos**

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Lorscher Str. 1, 68623 Lampertheim-Hüttenfeld,

Tel.: 06256 - 322, Fax: 06256 - 1641, E-Mail: 113240.151@compuserve.com

Bankverbindung: Deutsche Bank Weinheim, BLZ 670 700 10, Kto. Nr. 581 7978

Gautus rankraščius redakcija taiso ir trumpina savo nuožiūra. Spausdinama medžiaga nebūtinai atstovauja VLB Valdybos nuomonei. Pasinaudojant Informacijų žiniomis, maloniai prašoma nurodyti šaltinį.